

Obsah

Slovo úvodem	7
---------------------	---

Část první Jací opravdu jsme a jak se to o sobě dozvídáme?

Lze věřit výzkumům veřejného mínění? <i>Jindřich Krejčí</i>	17
Veřejné mínění: chválu nebo opovržení? <i>Jiří Vinopal</i>	35
Jsme ze zvyku sociálněekonomickými pesimisty? <i>Jan Červenka</i>	48
Bydlení a bytová politika v transformaci aneb nekonečno perspektiv a interpretací <i>Martin Lux, Petr Sunega</i>	65
Volný čas, sport a kulturní vkus: rozdíly podle společenského postavení <i>Ondřej Špaček, Jiří Šafr</i>	81
Konzumní společnost – vstup do ráje hojnosti a manipulace <i>Jiří Večerník</i>	100
Trendy a příčiny korupce v České republice. Krátká inventura empirických důkazů <i>Michael L. Smith</i>	114
„V Praze je blaze“ aneb co si myslíme o životě lidí žijících v našem hlavním městě a co z toho je pravda <i>Tomáš Kostelecký, Martina Mikeszová</i>	131

Část druhá Jsme evropští, jsme světoví, nebo hlavně sví?

Je česká společnost zatížena minulostí v podobě nezvládnutých předsudků a mýtů? <i>Václav Houžvička</i>	151
Když o politice víme více nebo méně... Záleží na tom? <i>Pat Lyons</i>	183
Jsou Češi skutečně nevěřící? „Ateistický“ národ v sekularizované Evropě a v náboženském světě <i>Zdeněk R. Nešpor</i>	204
Je česká společnost tolerantní? Postoje vůči národnostním menšinám a cizincům <i>Yana Leontiyeva, Lukáš Novotný</i>	216
Věda jako globální podnik: je česká věda světová? <i>Alice Červinková, Marcela Linková</i>	231

Část třetí Řídíme se sami, nebo kdo nás vlastně řídí?

Starostovo a starostčino dilema aneb sociální kapitál na vsi a na městečku <i>Ždenka Vajdová</i> —————	261
Proč se české ženy ženou na manažerské pozice? <i>Alena Křížková</i> —————	274
Jsou Češi politicky aktivní? <i>Tomáš Lebeda, Klára Vlachová</i> —————	289
Kvalita demokracie v České republice <i>Ždenka Mansfeldová, Petra Rakušanová Guasti</i> —————	305

Část čtvrtá Naši mladí, naše budoucnost?

Mladí lidé: naděje občanské společnosti a demokracie? <i>Josef Basl, Jana Straková, Arnošt Veselý</i> —————	333
Stává se přístup ke vzdělávání v České republice rovnějším/spravedlivějším? <i>Natalie Simonová, Petr Soukup</i> —————	351
Je manželství přežitkem? A pro koho? <i>Jana Chaloupková</i> —————	367
Kdo u nás rodí děti za svobodna? <i>Dana Hamplová, Blanka Řeháková</i> —————	386
Na čí „účet“ se v naší společnosti odehrává reprodukce? <i>Radka Dudová, Hana Hašková, Hana Maříková</i> —————	400

O Sociologickém ústavu Akademie věd České republiky, v.v.i. —————	419
--	-----

Autorky a autoři publikace —————	433
---	-----

Rejstřík —————	442
-----------------------	-----

Slovo úvodem

Kniha, která se dostává čtenářům do rukou, není zcela typickým produktem práce českých sociologů. Většina knih a článků, které představují výsledky bádání vědců, sociology nevyjímaje, se obvykle obrací na poměrně úzkou skupinu čtenářů. Cílem takových odborných publikací je seznámit vědeckou komunitu s výsledky výzkumu. Širším okruhem potenciálních čtenářů pak už bývají jen studenti příslušného oboru nebo profesionálové na tématu nějakým způsobem zainteresovaní. Veřejnost si však prostřednictvím klasických vědeckých textů udělá o oboru představu jen velmi těžko. Proto se mezi vědci v Sociologickém ústavu Akademie věd zrodila myšlenka sestavit knihu, která by laické veřejnosti přístupným způsobem představila jejich práci.

Česká společnost má sama o sobě nejrůznější představy. Některé z nich reflektují její stav poměrně věrně, jiné jsou trochu zkrácené a řada jich má podobu nejrůznějších mýtů či klišé. Cílem této knihy pak není podat ucelenou zprávu o české společnosti, ale spíše odpovědět na některé často kladené otázky, ověřit platnost různých předpokladů a představ „Čechů o Češích“ a v neposlední řadě poukázat na jevy, které sama společnost příliš nevnímá, ale odborníci je za povšimnutí hodné považují. V této knize se scházejí výsledky práce řady sociálních vědců, vedle sociologů i demografů, ekonomů, politologů a geografů, kteří působí na půdě Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. Některé z kapitol částečně přesahují i do těchto „sousedních“ oborů, čímž činí výpověď o zkoumaných společenských jevech plastičtější a zajímavější.

Je zřejmé, že pohledy na to, jak zkoumat společnost, mohou být různé, stejně jako interpretace s nimi spojené. Přístup převážně prezentovaný v této publikaci má jednoho společného jmenovatele. Většina kapitol knihy zpracovává informace, které byly získány sociologickým výzkumem. Seznamuje čtenáře se závěry založenými zejména na empirickém přístupu k sociálním jevům, postaveném na jejich systematickém zkoumání, měření a analyzování. I když o současné „společnosti pozdní doby“ by bylo možné vypovídat i na základě jiných přístupů, jak o tom svědčí práce někte-

rych dalších současných badatelů (viz zejména autoři jako M. Petrušek, J. Keller či V. Bělohradský), přístup prezentovaný ve většině příspěvků knihy vychází z dlouhodobé tradice instituce, ve které se tato kniha zrodila. Sociologický ústav se soustředí zejména na kvantitativní zkoumání společnosti s využitím nejrůznějších statistických metod a na přístupy s ním spojené. Tato tradice je však v uplynulých letech obohacována a rozvíjena i o přístupy a pohledy další, v publikaci rovněž zachycené.

Široký tým autorů jednotlivých kapitol spojuje nejen obor sociologie a instituce Sociologického ústavu, ale také to, že se ve většině případů jedná o mladé vědce, na začátku jejich profesní dráhy, kteří zde dnes tvoří většinu pracovníků. Mimořádně vysoký podíl „mladých“ je dán zásadní personální obměnou, ke které po roce 1989 na půdě Sociologického ústavu došlo. Od devadesátých let až do současnosti zde dostala příležitost působit řada začínajících vědců, doktorandů a mladých vědeckých pracovníků. Věková struktura tohoto pracoviště tak není zrovna typickým příkladem „stárnoucí“ instituce.

Způsob, jakým autoři pojali své kapitoly, není jednotný a nebylo to ani záměrem editorského týmu. Autoři dostali volnost jak z hlediska formy, tak z hlediska výběru a způsobu zpracování jednotlivých témat. Každému bylo umožněno pokusit se přiblížit své téma širší veřejnosti způsobem, který sám považuje za nejlepší. V některých ohledech se však kapitoly shodují. Narozdíl od standardních vědeckých textů určených pro odbornou komunitu omezují vhléd do souvisejících teorií a na nezbytné minimum redukuje i popis analytických metod, pomocí kterých autoři došli ke svým závěrům. V této knize se čtenář nesetká se složitými statistickými modely ani s jinými náročnými analytickými nástroji. Autoři se snaží prokázat své poznatky pomocí jednoduchých a široce čtenářské komunitě srozumitelných nástrojů. Tam, kde to možné není, pak odkazují na své původní vědecké texty, kde náročné analýzy a důkazy provedli.

Knihou nenabízí svým čtenářům jen data (kvantifikované údaje) z různých oblastí společenského života, ale také výkladové rámce, do nichž jsou zjištěné poznatky zasaženy a prostřednictvím nichž jsou získaná „tvrdá“ i „měkká“ data interpretována. Příspěvky obsažené v publikaci odpovídají na některé zásadní či základní otázky, které si klademe at už jako běžní členové společnosti, či jako si je pokládáme jako součást vědecké komunity. Odpovědi na ně tvoří svorník celkem 22 textů zařazených do jednotlivých oddílů. První z oddílů představuje různé odpovědi na otázku „Jací opravdu jsme a jak se to o sobě dozvídáme?“ a druhý pak na to, zda „Jsme evropští, jsme světoví, nebo hlavně sví?“. Třetí část je zase vymezena dotazem: „Řídíme se sami, nebo kdo nás vlastně řídí?“ a poslední tím, zda naši mladí jsou naší budoucností.

První části knihy je sestavena z osmi kapitol, ve které se jejich autoři snaží z různých pohledů odpovědět na otázku, jací my, obyvatelé České republiky, opravdu jsme a jak se to o sobě dozvídáme. První kapitola nazvaná *Lze věřit výzkumům veřejného mí-*

nění? Jindřicha Krejčího otevírá téma, které je, a zdá se, že i v budoucnu bude, stále aktuální. S výzkumy veřejného mínění se setkáváme stále častěji, zároveň je ale doprovází kritika nepřesností a negativních zpětných dopadů. Kapitola se zaměřuje na některé často diskutované problémy spojené s výzkumy veřejného mínění s cílem přiblížit jejich reálnou povahu. Také druhá kapitola *Veřejné mínění: chválu, nebo opovržení?*, kterou napsal Jiří Vinopal, se zabývá veřejným míněním. Na rozdíl od předchozí kapitoly si Vinopalův text klade obecnější otázky. Zajímá se o to, proč je veřejné mínění jednou představováno jako ideál a správné měřítko veřejného zájmu společnosti, zatímco jindy je odsuzováno jako hloupé, zkorumpované a pro zájmy společnosti nebezpečné. Zkoumá, jakou roli má plnit veřejné mínění ve společnosti: má, nebo nemá mu být věnována pozornost? Text přesvědčivě dokládá, že debaty o povaze veřejného mínění a jeho roli ve společnosti nejsou vůbec nové. Kapitola si neklade za cíl zmíněné diskuse „jednou provždy vyřešit“, pozornému čtenáři však přináší mnoho zajímavých námětů k zamyšlení. Text *Jsme ze zvyku sociálněekonomickými pesimisty?* Jana Červenky se zabývá otázkou, kterou si v naší zemi klade mnoho lidí. Zkoumá, nakolik je pravda, že Češi jsou v hodnocení sociální a ekonomické situace v jejich vlastní zemi v principu pesimističtí. Ačkoliv Červenkova analýza potvrzuje, že není možné očekávat úplnou shodu mezi údaji získanými z objektivních dat a jejich reflexí ve veřejném mínění, dochází k závěru, že základní trendy ve vývoji objektivních ukazatelů a subjektivního hodnocení se shodují. Tento výsledek naznačuje, že představa o Čechách jako lidech, kteří vše paušálně kritizují a ekonomiku vidí vždy v černých barvách, není přesným hodnocením situace. Martin Lux a Petr Sunega si ve své kapitole *Bydlení a bytová politika v transformaci aneb nekonečno perspektiv a interpretací* vzali na mušku několik „mýtů“ o fungování bytového trhu, které se díky neustálému opakování v diskusích o bydlení a bytové politice staly v českém veřejném prostoru téměř všeobecně akceptovanými skutečnostmi, aniž by se někdo obtěžoval s dokazováním jejich pravdivosti, jak to činí oni. Kapitola nazvaná *Volný čas, sport a kulturní vkus: rozdíly podle společenského postavení* autorů Ondřeje Špačka a Jiřího Šafra se soustředí na otázku, zda různé způsoby, jakými lidé tráví svůj volný čas, jednoduše vyplývají z toho, že různí lidé mají různé příjmy. Hned v úvodu svého příspěvku upozorňují na sociologické studie, které ukázaly, že životní styl je ovlivňován i jinými charakteristikami jedince než jen velikostí jeho příjmu a majetku. Autoři přesvědčivě ukazují, že obliba různých činností, která může sloužit jako měřítko vkusu, se odlišuje nejen podle sociálního postavení, ale například významně i podle pohlaví. Jiří Večerník se ve své kapitole *Konsumní společnost – vstup do ráje hojnosti a manipulace* věnuje otázce, jak je to vlastně dvacet let po pádu komunismu s naší životní úrovní. Strukturou výdajů se nepochybně přibližujeme vyspělým západním zemím, rozdíly v celkové ekonomické výkonnosti, a tedy i reálné koupěschopnosti příjmů však zůstávají stále znatelné. Autor se také za-

bývá zajímavou a současně velmi aktuální otázkou, kdo má v naší společnosti, kterou lze dnes už označit za masovou konzumní společnost, rozhodující slovo v tom, co se bude prodávat a kupovat a v jaké míře. Dospěli jsme do situace, v níž hřiště ovládli mocní spotřebitelé, nebo jsou spotřebitelé jen slabými hráči manipulovanými těmi, kteří výrobky a služby propagují a nabízejí? Další kapitola knihy *Trendy a příčiny korupce v České republice – krátká inventura empirických důkazů* se zabývá ožehavým problémem míry korupce v naší zemi. Je zajímavá už jenom tím, že jejím autorem je v Praze žijící Američan Michael L. Smith, jenž tak čtenářům poskytuje nezaujatost člověka, který v naší zemi nevyrostl a může si dovolit jistý nadhled. Autor nejprve upozorňuje na to, že neexistuje žádná jednoduchá a univerzálně přijímaná definice korupce, což nepochybně komplikuje její zkoumání. Přesto se o to v dalších pasážích textu pokouší. Smith se úmyslně vyhýbá možnosti hodnotit míru korupce v České republice prostřednictvím toho, co si o korupci Češi myslí, tedy analýzou veřejného mínění o korupci nebo analýzou mediálního diskurzu o korupci. První část knihy uzavírá kapitola Tomáše Kosteckého a Martiny Mikeszové *V Praze je blaze aneb co si myslíme o životě lidí žijících v našem hlavním městě a co z toho je pravda*. Autoři se ve svém textu mimo jiné ptají, zda skutečnost, že průměrná mzda v Praze je vyšší než jinde v České republice, znamená automaticky také to, že se Pražané mají po finanční stránce lépe než mimopražští. Aby to mohli posoudit, porovnávají platy Pražanů a platy mimopražských s cenami a životními náklady spojenými se životem v Praze a mimo Prahu. Nakonec autoři učiní ještě jeden krok a místo hodnocení založeného na porovnávání průměrných platů a průměrných cen se zabývají tím, jak se liší pražské a mimopražské příjmy různých definovaných skupin lidí a jaká je, vzhledem k odlišné struktuře výdajů v Praze a mimo Prahu, jejich kupní síla. Výsledky analýz jasně ukazují, že zdaleka ne všichni Pražané se mají po finanční stránce lépe než mimopražští.

Druhá část knihy řeší otázku, zda jsme evropští, světoví, nebo hlavně sví. První kapitola této části nastoluje téma zatížení naší společnosti minulostí v podobě nezvládnutých předsudků a mýtů. Její autor Václav Houzvička se v ní soustředil na česko-německé vztahy a snažil se v této souvislosti odpovědět zejména na to, zda se minulost ve vztahu české společnosti k Německu a Němcům vzdaluje anebo zda je česká společnost v této otázce zajatcem vlastních dějin. V kapitole *Když o politice víme více, nebo méně... Záleží na tom?* její autor Pat Lyons přibližuje téma zájmů občanů zejména z hlediska „skutečných zájmů“, založených na zcela informovaných preferencích. Stručně řečeno, tento přístup vychází z premisy, že dobře informovaný občan je nejefektivnější základnou liberálnědemokratického státu a že občané s nízkou úrovní politické znalosti vyjádří své skutečné zájmy s menší pravděpodobností, jelikož nemohou dohlédnout následky své volby. Zdeněk R. Nešpor se v kapitole *Jsou Češi skutečně nevěřící? „Ateistický“ národ v sekularizované Evropě a v náboženském světě* zamýšlí nad tím,

co vlastně znamená a kde má své kořeny český ateismus. Odpověď nenachází pouze v tradičních paradigmatech sekularizace či historických argumentech, které počátky anticírkevního „založení“ české společnosti spatřují již v husitství, ale nabízí i jiná vysvětlení. Kromě toho tento autor dokládá na příkladu výzkumu ISSP z roku 1998, že Češi neodmítají nadpřirozeno jako celek, ale spíše tradiční náboženské systémy a organizované náboženství obecně. Otázku, zda je česká společnost tolerantní, si položili Yana Leontiyeva a Lukáš Novotný ve stejnojmenné kapitole s podtitulem *Postoje vůči národnostním menšinám a cizincům*. Při jejím zodpovídání vycházeli především z relevantních výzkumů Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i., a to na pozadí krátkého teoretického a pojmoslovného exkurzu, kterým dané téma zarámovali. Cílem textu je přiblížit dlouhodobé trendy v postojích české společnosti vůči národnostním menšinám a cizincům. Závěr tohoto oddílu tvoří kapitola Alice Červinkové a Marcely Linkové *Věda jako globální podnik: je česká věda světová?*, v níž tyto autorky nastolují otázku po smyslu či spíše ospravedlnění vědeckého bádání, pojednávají o problematice hodnocení vědy a vědeckého „výkonu“ a kriticky reflektují otázku „naší světovosti“ ve vědě.

Třetí část knihy se věnuje otázkám moci, byť v poněkud širší perspektivě, než to bývá obvyklé. Řídíme se sami, nebo kdo nás vlastně řídí? Tak zní otázka spojující čtyři příspěvky tematicky rozkročené od kvality demokracie, přes občanskou participaci, vládnutí na vsi až po řídicí pozice zastávané ženami. V první kapitole nás Zdenka Vajdová přivede do českých obcí. Jaké je podle ní *Starostovo a starostčino dilemma?* Jak důležitý je *sociální kapitál na vsi a na městečku?* Že musí být jednání starostů na malých obcích, kde se „všichni znají“, jiné než ve velkých anonymních městech, je celkem zřejmé. Hodnoty, jako jsou spolupráce a odpovědnost, tak dostávají v malé komunitě mnohem konkrétnější význam. Jakými různými modely řízení mohou starostové řešit problémy, které před nimi stojí? I na to nalezneme v textu odpovědi. *Proč se české ženy ženou na manažerské pozice?* A ženou se na ně vůbec? A za jaké peníze? Opravdu mají o tolik menší platy než „šéfové“ muži? Kolik úsilí a pracovního nasazení musí na vrcholných postech ženy vynaložit? Jaké překážky přitom musejí překonávat? Opravdu obětují firmě stejné pracovní nasazení jako muži? Co všechno jsou stereotypy v našem uvažování a co jsou fakta? Otázek souvisejících s pracovními nerovnostmi žen a mužů bychom našli jistě mnohem více. Rozbít řadu stereotypů s nimi spojených se ve své stati pokusí Alena Křížková.

Ani další kapitola Tomáše Lebedy a Kláry Vlachové odpovídající na otázku, zda *Jsou Češi politicky aktivní?*, nezavdává důvody ke skepsi. Kvalita demokracie do značné míry závisí na aktivitě samotných občanů. Právě politická participace ve svých nejrůznějších podobách ukazuje, jak hodně jsou občané ochotni podílet se a aktivně se zapojovat do řešení veřejných otázek. Přestože Češi nejsou tak politicky aktivní jako většina západoevropských národů a už vůbec se nemohou srovnávat se Skandinávci,

zdaleka na tom nejsou nejhůře. Politická participace Čechů je dvojnásobná oproti všem ostatním zkoumaným společnostem, které si jako my prošly komunismem, a je srovnatelná např. s aktivitou Nizozemců.

Poslední z těchto kapitol *Kvalita demokracie v České republice*, autorem Zdenky Mansfeldové a Petry Rakušanové, nabízí čtenáři možnost srovnání, jak si naše země stojí v konkurenci více než stovky jiných mladých demokracií. Často býváme ke svým politikům velmi kritičtí a řada občanů shledává naši demokracii stále ještě velmi nedokonalou. V porovnání s etablovanými demokraciemi na západ od našich hranic má Česko nepochybně stále co dohánět. Ve světle srovnání s ostatními novými mladými demokraciemi však Česká republika vykazala mimořádně pozitivní výsledky. Výzkum, vystavěný na mezinárodní srovnávací metodice Bertelsmannova transformačního indexu (BTI) založené na řadě přesně definovaných kritérií: politických, ekonomických, organizačních, trendů dalšího vývoje a strategických perspektiv, dochází k závěru, který bude pro řadu tradičně skeptických Čechů překvapivý a snad i trochu povzbuzující.

Poslední část knihy je zaměřena na mladé lidi – jejich postoje, životní zkušenost i perspektivy, které v naší společnosti mladí mají. První dva texty se orientují na tuto skupinu ve spojitosti se sférou veřejnou, následující texty pak nahlížejí na mladé lidi přes jejich soukromí či přesněji přes postoje i realizovanou praxi jejich partnerského nebo rodinného života. Autorský kolektiv Josefa Basla, Jany Strakové a Arnošta Veselého se ve své kapitole nazvané *Mladí lidé: naděje občanské společnosti a demokracie?* zaměřují na představu, podle níž jsou mladí „nadějí“ pro občanskou společnost a demokracii obecně. Ptají se v ní, jací jsou dnešní mladí lidé z hlediska přístupu k demokracii a občanství, když analyzují jejich postoje k těmto tématům na základě dat z mezinárodních komparativních výzkumů. Autoři textu varují čtenáře před jakýmkoli apriorními či kategorickými soudy. Deklarované občanské postoje a předjímaná veřejná aktivita mladých totiž varíují a jsou silně diferencované vlivem nejrůznějších faktorů. Rovněž autorka a autor druhé kapitoly čtvrté části Natalie Simonová a Petr Soukup odpovídají na otázku, která je obsažena již v samotném jejím názvu: *Stává se přístup ke vzdělání v České republice rovnějším/spravedlivějším?* Sugestivně položená otázka ale na základě provedených analýz nevede ke kladnému závěru. Vývoj vzdělanostních nerovností neměl v naší společnosti vždy klesající průběh a trend reprodukce nerovností ve vzdělání pokračuje dokonce i po listopadu 89. Následující tři texty se zaměřují na mladé ve vztahu k jejich soukromí. V prvním z nich nazvaném *Je manželství přežitkem? A pro koho?* se jeho autorka Jana Chaloupková vypořádává v obecném povědomí s rozšířeným názorem, podle něhož se netradiční formy rodinného chování rozšiřují především mezi lidmi vysoce vzdělanými, zastávajícími liberální a odmítajícími tradiční rodinné hodnoty. Autorka reaguje rovněž na představu lidí

o tom, že nárůst mimomanželské plodnosti je dokladem „zastaralosti“ a „úpadku“ instituce manželství. Přes nárůst rozšířenosti a obliby nesezdaných soužití (zejména mezi mladými lidmi) se totiž zároveň potvrzuje, že instituce manželství si v české společnosti udržuje vysokou hodnotu a bývá považována většinou české populace za nejlepší formu partnerského uspořádání. Nicméně do budoucna se na základě dosavadních trendů dá očekávat, že nesezdaná soužití budou běžnější, a to nejen jako ta „předmanželská“. Následující kapitola autorek Dany Hamplové a Blanky Řehákové se věnuje otázce, která úzce souvisí s předchozím tématem, a sice tomu, *Kdo u nás rodí děti za svobodna?* I v tomto případě je nabourán mýtus, že jsou to především ženy s vyšším vzděláním. Podle autorek pak demografická data i data ze sociologických výzkumů naznačují, že v české společnosti dochází k rozštěpení na vzdělané a zřejmě i finančně zabezpečené úplné rodinné domácnosti a domácnosti málo vzdělaných osamělých matek s nízkými příjmy. V závěru kapitoly se proto její autorky ptají, jaké šance uplatnění ve společnosti mají děti z těchto různých typů rodin? Neméně důležitou otázkou je nepochybně i to, jak na daná zjištění zareaguje sociální a rodinná politika naší země zejména v období právě probíhající hospodářské krize.

Poslední text závěrečného oddílu *Na čí účet se v naší společnosti odehrává reprodukce?* od Radky Dudové, Hany Haškové a Hany Maříkové jednak doplňuje, jednak rozvíjí text předchozí, když se zaměřuje na realizaci rodičovství nejen v neúplných, ale také v úplných rodinách. Autorky v něm dospívají k závěru, že součet zisků a ztrát ve svém úhrnu nezískává záporné znaménko jen v případě žen. Ztrácat mohou totiž i sami otcové, kteří aspirují na to, pečovat o své děti, a společnost jim to dostatečně neumožňuje, a děti, které tak bývají ochuzeny o jednoho z pečujících rodičů. Apelují proto na redefinici rodičovství ve směru k větší rovnosti a zástupnosti rodičů navzájem, na dostatečné symbolické ocenění pečovatelské práce rodičů i na vytváření vhodných sociálních podmínek pro realizaci rodičovství.

I když je publikace počtem svých kapitol poměrně rozsáhlá, ani zdaleka nemůže postihnout všechny aktuální fenomény a všechna ožehavá témata naší společnosti, a to z mnoha důvodů. Žádné pracoviště nepokrývá svůj obor komplexně. Řada témat se zkoumá i na jiných českých, obvykle univerzitních sociologických pracovištích, avšak jsou i oblasti, které dosud českými sociálními vědci příliš dotčeny nebyly. Ne snad pro nezájem vědců samotných, ale často spíše kvůli omezeným kapacitám a prostředkům, které do české vědy proudí. Přesto je česká sociologie tematicky mnohem pestřejší, než je tato kniha. V rámci oboru působí osobnosti respektované na mezinárodním poli i řada začínajících vědců, kteří si své místo teprve hledají. Jistě se můžeme těšit nejen na jejich příští odborné texty reflektující nově – v časovém posunu a z různých perspektiv často kladenou otázku: „jaká je společnost, v níž žijeme“.

Editorský tým